

**Uitvoeringsagenda VN-Verdrag Handicap
Nijmegen 2026-2030**

CONCEPT

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Context en kaderstelling	4
3.	Totstandkoming agenda	6
4.	Overkoepelende principes	8
5.	Thema Thuis (wonen en buurt)	10
6.	Thema Welzijn, Ondersteuning en Zorg	11
7.	Thema Vrije tijd	13
8.	Thema Onderwijs en Ontwikkeling	15
9.	Thema Werk en Inkomen	17
10.	Thema Mobiliteit	19
11.	Thema Gemeente als organisatie	20
12.	Uitvoering & organisatie	22
13.	Financiën	23
14.	Evaluatie en monitoring	25
15.	Bijlage 1: Overzicht doelen en activiteiten	26

CONCEPT

1. Inleiding

In Nijmegen vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Iedereen moet zich welkom voelen en dezelfde kansen krijgen, ook mensen met een beperking. Al klinkt dit vanzelfsprekend, dat is het nog niet. Veel mensen lopen in het dagelijks leven nog tegen drempels aan, bijvoorbeeld in het openbaar vervoer, de openbare ruimte, huisvesting, onderwijs, clubs of in contact met de gemeente. Deze drempels komen als een opeenstapeling voor in alle leefgebieden, wat er nog altijd voor zorgt dat mensen structureel hinder ervaren en minder goed kunnen meedoen. Het wegnemen van drempels is daarom noodzakelijk en vraagt aandacht binnen alle domeinen. De afgelopen jaren is er samen met partners hard gewerkt om de stad toegankelijker te maken. Dit is een voortdurend proces en nooit 'af'. Het blijft daarom nodig om te investeren in een inclusieve stad waar iedereen dezelfde kansen krijgt.

Met deze uitvoeringsagenda werken we verder aan het uitvoeren van het VN-verdrag Handicap in Nijmegen. We geven uitvoering aan ambities uit het coalitieakkoord 'Ons Nijmegen, Stad van Iedereen' en het Beleidskader Inclusie (2025) met de ambitie: "Nijmegen is een stad waar iedereen zich welkom voelt, zichzelf kan zijn en volwaardig kan meedoen."

In vervolg op het Actieprogramma Inclusie 2021-2024 'Iedereen doet mee!', is deze agenda gemaakt met de mensen om wie het gaat en organisaties in de stad. Zij weten als geen ander wat er nodig is om echt mee te kunnen doen. Het geeft richting voor de komende vier jaar (2026-2030) en beschrijft op welke thema's we extra gaan inzetten. Zo bouwen we stap voor stap aan een Nijmegen dat voor iedereen toegankelijk is.

NB: In de definitieve agenda wordt (mogelijk) een ervaringsverhaal toegevoegd als voorwoord om de agenda meer kracht bij te zetten

2. Context en kaderstelling

2.1 VN-verdrag Handicap en wettelijke kaders

Het VN-verdrag Handicap is een internationaal verdrag over gelijke rechten voor mensen met een beperking. Het gaat hierbij om mensen met een langdurige en levensbrede beperking die invloed heeft op verschillende onderdelen van het leven. Dit kan bijvoorbeeld een lichamelijke, zintuiglijke, verstandelijke beperking zijn, een psychische kwetsbaarheid, een chronische ziekte of beperkingen als gevolg van neurodiversiteit. Belangrijke uitgangspunten van het verdrag zijn: toegankelijkheid, zelf kunnen beslissen, volwaardig mee kunnen doen en gelijke kansen.

Het VN-verdrag Handicap geldt in Nederland sinds 2016. Dat betekent dat de overheid ervoor moet zorgen dat iedereen volwaardig kan meedoen in de samenleving: op school, op het werk, bij vrijetijdsactiviteiten en in contact met de overheid. In 2024 is er een nationale strategie voor het VN-verdrag Handicap vastgesteld. Het doel van deze strategie is dat Nederland in 2040 een toegankelijke en inclusieve samenleving is. De strategie gaat uit van het sociaal model. Dit betekent dat niet de beperking het probleem is, maar de manier waarop de samenleving is ingericht.

Gemeenten hebben een belangrijke rol bij de uitvoering van het verdrag. Zij zijn verplicht om samen met inwoners met een beperking en hun organisaties een Lokale Inclusie Agenda (LIA) op te stellen voor de uitvoering van het verdrag. Met deze uitvoeringsagenda werkt de gemeente Nijmegen aan het VN-verdrag Handicap en relevante wetten¹.

2.2 Inclusie en Toegankelijkheid

Met de doelen en activiteiten in deze agenda versterken we inclusie en toegankelijkheid in Nijmegen, met als doel dat iedereen volwaardig kan deelnemen en participeren.

- **Inclusie** betekent dat iedereen volwaardig deelneemt aan de samenleving, ongeacht beperkingen, achtergrond of afkomst. Het houdt in dat niemand wordt buitengesloten en dat verschillen worden gewaardeerd. Het is de insluiting van mensen met gelijke rechten en plichten, waarbij de omgeving wordt aangepast zodat iedereen kan meedoen.
- **Toegankelijkheid** betekent dat iedereen, met of zonder beperking, gelijke toegang heeft tot alle voorzieningen, informatie en diensten. Het gaat daarbij om fysieke, sociale, digitale en informatie toegankelijkheid. Toegankelijkheid is een belangrijke voorwaarde voor inclusie.

In deze uitvoeringsagenda gaan we uit van het sociaal model. Dit betekent dat niet de beperking van een persoon het probleem is, maar de manier waarop de samenleving is ingericht. Door drempels weg te nemen en toegankelijkheid te verbeteren, zorgen we ervoor dat meer mensen zelfstandig en gelijkwaardig kunnen meedoen.

¹ Grondwet aanpassing artikel 1 (geen discriminatie op beperking 2023), Europese Toegankelijkheidswet (EAA) 2025, Besluit Digitale toegankelijkheid 2018, Besluit toegankelijkheid 2016, Wet gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen 2009, Wet gelijke behandeling op grond van handicap en chronische ziekte (Wgbh/cz) 2003/2016, Kieswet.

2.3 Beleidskader Inclusie Nijmegen

Het Beleidskader Inclusie (2025) vormt een belangrijk overkoepeld raamwerk voor deze uitvoeringsagenda. Het beschrijft zes leidende principes voor het werken aan een inclusief Nijmegen:

- Algemeen waar kan, maatwerk waar nodig;
- Een opgave voor ons allemaal;
- Met de mensen om wie het gaat;
- Oog voor inclusie en discriminatie;
- Werk in uitvoering;
- Met aandacht voor wie dat extra nodig heeft.

Werken aan een stad voor iedereen betekent dat we inzetten op aanpakken die breed toegankelijk zijn en zo min mogelijk Nijmegenaren uitsluiten. Daarbij blijft maatwerk noodzakelijk.

Deze uitvoeringsagenda is één van de drie uitvoeringsagenda's op het gebied van inclusie (naast de Regenboogagenda en de Anti-discriminatieagenda). Waar nodig leggen we in de uitvoering verbinding tussen deze agenda's. We werken hierbij vanuit het idee van *kruispuntdenken*. Dit betekent dat ongelijkheid en discriminatie ook door meerdere factoren tegelijk kunnen ontstaan, zoals een beperking, afkomst, gender of andere kenmerken. Dit kan leiden tot opstapeling van uitsluitingsfactoren.

CONCEPT

3. Totstandkoming agenda

3.1 Input agenda

Deze agenda sluit aan op de Evaluatie Actieprogramma Inclusie *Iedereen doet mee!* 2020-2024. Wat goed werkte in de afgelopen periode gaan we verder uitbreiden. Acties die nog niet klaar waren, pakken we op. En als het nodig is, starten we nieuwe initiatieven. Bij het maken van deze agenda is gewerkt volgens het principe '*Niets over ons, zonder ons*'. Dat betekent dat ervaringsdeskundigen vanaf het begin hebben meegedacht. Hun inbreng is essentieel om beleid te ontwikkelen dat aansluit op de praktijk van inwoners met een beperking. Daardoor sluit deze agenda aan op wat inwoners écht nodig hebben.

We verzamelden informatie op verschillende manieren:

- Via een **enquête**, waarin verschillende thema's uit het VN-verdrag Handicap zijn beoordeeld door 83 respondenten (inwoners met een beperking, ambtenaren, organisaties en wethouders) op hun huidige stand van zaken en gewenste ontwikkeling.
- Via een **werkconferentie**, waarin bewoners, ervaringsdeskundigen, professionals en maatschappelijke organisaties met elkaar in gesprek gingen over kansen en knelpunten per thema.

Daarnaast hebben we binnen de gemeentelijke organisatie met alle relevante afdelingen samengewerkt, zodat de agenda ook realistisch en uitvoerbaar is. Inclusie is geen verantwoordelijkheid van één afdeling, maar een taak voor iedereen die bij de gemeente werkt. Dat betekent dat medewerkers door de hele gemeente heen, van openbare ruimte tot zorg, een verantwoordelijkheid dragen om toegankelijkheid en gelijke kansen mee te nemen in de werkzaamheden die zij uitvoeren.

3.2 Keuzes maken

Werken aan een stad voor iedereen is nooit af. Het is een continu proces waarin we stap voor stap voortbouwen op wat er al is. We beschikken niet over onbeperkte middelen of over een lege stad die we opnieuw kunnen inrichten. Daarom zijn in deze agenda realistische keuzes gemaakt. Door strategisch te prioriteren is deze agenda niet alleen ambitieus, maar ook uitvoerbaar. Dat stelt ons in staat om concrete stappen te zetten richting een stad waarin iedereen kan meedoen.

De activiteiten in deze uitvoeringsagenda zijn opgedeeld in 3 fases, die gepaard gaan met verschillende niveaus van inzet. Om keuzes te maken, is in deze uitvoeringsagenda gekozen voor een goede verdeling tussen activiteiten in verschillende fases:

- **Initiatiefase (I):** Het gaat om een nieuwe activiteit. Deze activiteiten kosten tijd en/of geld om uit te voeren.
- **Ontwikkelfase (O):** De activiteit is een doorontwikkeling van een onderwerp waar nieuwe en/of extra inzet voor nodig is. Dit gaat bijvoorbeeld om evaluatie, doorontwikkeling of borging. Er vinden waar nodig gerichte investeringen plaats om bij te sturen.
- **Beheerfase (B):** De activiteit is verankerd in regulier beleid en/of uitvoering. Werkzaamheden worden zelfstandig verricht. Gedurende de looptijd van de agenda worden werkzaamheden vanaf de zijlijn in de gaten gehouden. Bijsturen is nagenoeg niet nodig.

3.3 Opbouw agenda

In deze uitvoeringsagenda zijn per thema gerelateerd aan het VN-verdrag Handicap doelstellingen en activiteiten opgenomen. Het gaat om zeven thema's waarin mensen met een beperking dagelijks drempels ervaren:

1. Thuis (wonen en buurt)
2. Welzijn, ondersteuning en zorg
3. Vrije tijd
4. Onderwijs & ontwikkeling
5. Mobiliteit
6. Werk en inkomen
7. Gemeente als organisatie

Ook de gemeente als organisatie is als thema opgenomen.

Elk thema begint met een korte inleidende tekst waarin we aandacht besteden aan bijvoorbeeld: de ambitie in het VN-verdrag, landelijke kaders en ontwikkelingen en wat we in Nijmegen al hebben bereikt. We beschrijven vervolgens de activiteiten waar we extra op gaan inzetten en daarna de activiteiten waar we mee doorgaan.

Voorafgaand hebben we drie overkoepelende principes geformuleerd die gelden voor het werken aan inclusie en toegankelijkheid op alle thema's.

In de bijlage zijn tot slot alle doelen en activiteiten waarop we extra gaan inzetten in tabelvorm weergegeven, inclusief verantwoordelijke afdeling en fasering.

4. Overkoepelende principes

Deze uitvoeringsagenda kent 3 eigen overkoepelende principes welke gelden bij het versterken van inclusie en toegankelijkheid op alle relevante thema's.

4.1 Inzet ervaringsdeskundigheid

Inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid blijft een belangrijke pijler bij het werken aan inclusie. Mensen die ervaren hoe het is om met een beperking te leven, weten als geen ander waar drempels zitten en wat nodig is om mee te kunnen doen. De afgelopen periode hebben we in verschillende domeinen veel bereikt met het inzetten van ervaringsdeskundigheid. De komende periode willen we de inzet van ervaringsdeskundigheid verder versterken, goed organiseren en borgen binnen alle relevante domeinen van de gemeentelijke organisatie. Daarbij is het belangrijk dat ervaringsdeskundigen niet alleen incidenteel worden ingezet, maar structureel betrokken zijn: van het maken van plannen tot en met de uitvoering en evaluatie. Ook voor de activiteiten die in deze agenda per thema beschreven staan zetten we ervaringsdeskundigheid zoveel als mogelijk in.

Om bovenstaande doelen te bereiken gaan we:

- De inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid evalueren zodat we leren van de opgedane ervaringen en de inzet ervan gericht verder kunnen ontwikkelen.
- Uitwisseling te organiseren rond de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid. Dit met als doel van elkaar te leren en elkaar te inspireren. We benutten hiervoor het netwerk IN.
- Opdracht geven aan Zelfregiecentrum Nijmegen (ZRCN) om de inzet van ervaringsdeskundigheid te blijven coördineren, dit in actieve samenwerking met Ixta Noa, MEE, de Kentering en LFB STERKplaats Nijmegen voor een brede inzet.

4.2 Kennis over inclusie en toegankelijkheid borgen

De focus op bewustwording en de inzet van ervaringsdeskundigheid heeft er de afgelopen jaren toe geleid dat er op veel beleidsterreinen meer aandacht is voor inclusie en toegankelijkheid. Dit vormt een waardevolle basis voor het verbeteren van beleid, dienstverlening en uitvoering. De volgende stap is om de kennis en ervaring die is opgedaan te borgen en verspreiden in de gemeentelijke organisatie. Door dit onderdeel te maken van processen en procedures wordt inclusie een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks werk. Zo zorgen we ervoor dat inclusie niet afhankelijk is van individuele inzet, maar stevig is ingebed in de organisatie. In hoofdstuk 12 'Uitvoering en organisatie' is verder uitgewerkt hoe we aan de borging werken. Dit doen we onder andere door het aanstellen van een coördinator, het werken met een interne kerngroep van ambassadeurs en het werken met ervaringsdeskundigen. Daarnaast werken we aan een overkoepelende samenwerkingsstructuur en benutten we het leernetwerk IN.

Ook voeren we concrete activiteiten uit die bijdragen aan het borgen van kennis over inclusie en toegankelijkheid:

- We organiseren we een implementatietraject om invulling te geven aan de KAN-bepaling in de subsidieverordening op het gebied van inclusie en toegankelijkheid.

- We starten een traject voor het toetsen, bijstellen en invoeren van toegankelijkheidsrichtlijnen voor het organiseren van gemeentelijke bijeenkomsten, zoals informatieavonden.

4.3 Universeel ontwerpen (Design-for-all)

Universeel ontwerp, ook wel 'design for all', betekent dat bij het ontwerpen van producten, omgevingen en diensten vanaf het begin rekening wordt gehouden met een brede diversiteit aan gebruikers. Het uitgangspunt is niet het aanpassen achteraf voor specifieke doelgroepen, maar het zo ontwerpen dat oplossingen voor zo veel mogelijk mensen toegankelijk, bruikbaar en begrijpelijk zijn. Hierbij wordt gekeken naar verschillen in leeftijd, gender, etniciteit, cultuur, taal en beperkingen.

Als basis voor universeel ontwerpen hanteren we de zeven internationaal erkende principes: gelijkwaardig gebruik, flexibiliteit in gebruik, eenvoud en intuïtiviteit, duidelijke en waarneembare informatie, veiligheid en foutbestendigheid, geringe fysieke inspanning en voldoende ruimte voor gebruik. Universeel ontwerp is steeds vaker uitgangspunt van ons beleid, bijvoorbeeld in de Omgevingsvisie, de Visie op dienstverlening en de OV-visie. Daarbij streven we naar oplossingen die voor een zo groot mogelijke groep Nijmegenaren toegankelijk en bruikbaar zijn. We willen dit principe verder versterken en binnen alle relevante domeinen structureel inzetten als basis voor het verbeteren van zowel de fysieke als sociale toegankelijkheid.

- Om dit op een hoger plan te brengen gaan we onderzoeken of en hoe we de nieuwe NEN 9120 toegankelijkheidsnorm als standaard kunnen gaan hanteren voor het fysieke domein.

In de volgende hoofdstukken worden per thema doelen en activiteiten benoemd waar we de komende periode aan gaan werken.

5. Thema Thuis (wonen en buurt)

Iedereen moet in de samenleving kunnen wonen, in een toegankelijke en passende woning naar keuze, met mensen met wie je wilt wonen. Of je nu zelfstandig woont of in een voorziening: je houdt de regie over je eigen leven, ook met zorg of begeleiding. Daarvoor is van belang dat er voldoende (extra) toegankelijke woningen beschikbaar zijn in verschillende wijken. In de Nijmeegse Woonzorgvisie 2025-2023 ‘Samen Wonen en Zorgen in Nijmegen’ zetten we stappen om hierin te gaan voorzien. Daarnaast is van belang dat nieuwe woningen qua toegankelijkheid bezoekbaar zijn, zodat iedereen elkaar kan bezoeken.

Naast toegankelijk woningen, is een toegankelijke openbare ruimte in de buurt en de stad van belang in het dagelijkse leven van iedereen. In de afgelopen periode is onder meer bij de ontwikkeling van het Stationsgebied veel ervaring opgedaan met het betrekken van ervaringsdeskundigen in de verschillende fasen: van ontwerp tot uitvoering.

5.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Er is structurele aandacht voor toegankelijkheid in de openbare ruimte

Toegankelijkheid in de openbare ruimte is een belangrijk thema dat direct raakt aan inclusie. In Nijmegen was er in 2016 al een handboek voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Dit is met behulp van zowel ervarings- als inhoudsdeskundigen in 2025 geactualiseerd. We zetten nu volgende stappen in de borging.

- Dit doen we door het implementeren van het geactualiseerde Handboek Nijmegen Toegankelijk (over de openbare ruimte). (I)
- We zorgen voor structurele aandacht voor toegankelijkheid bij gebiedsontwikkelingen en de omgevingsvisie en nemen de lessen van het Stationsgebied hierbij mee. (I)

5.2 Waar gaan we mee door?

Er is voldoende aanbod van toegankelijke woningen

We implementeren de woonzorgvisie met de volgende activiteiten:

- We definiëren normen voor rolstoel- en rolstoel-pluswoningen. In samenwerking met lokale ervaringsdeskundigen en met behulp van bureau Companen. (O)
- We onderzoeken daarbij ook een koppeling met landelijke normen NEN 9120 (toegankelijkheid van gebouwen). (O)
- We realiseren 50 rolstoel-pluswoningen en 175 zorggeschikte woonruimten met woningcorporaties via de planning van de meerjarige prestatieafspraken (MPA 2026-2030). (O)

Inzet van ervaringsdeskundigheid is structureel geborgd

- We borgen de Inzet van ervaringsdeskundigheid via de samenwerking met Zelfregiecentrum Nijmegen (ZRCN). (B)
- We zorgen voor transparante woningtoewijzing. (O)
- We verbeteren de communicatie over procedures, werking rolstoeltoewijzingcommissie (RTC). (B)

6. Thema Welzijn, Ondersteuning en Zorg

Iedereen moet zelf kunnen bepalen welke zorg en ondersteuning die nodig heeft. Deze zorg moet vervolgens passen bij wat iemand nodig heeft en het moet makkelijk te regelen zijn. Zodat mensen met een beperking zo veel mogelijk zelfstandig kunnen leven, zoals zij dat zelf willen, samen met de mensen om hen heen. Mensen ervaren de complexiteit van het zorgsysteem als een groot struikelpunt. Zij weten niet goed waar ze voor wat moeten zijn en er is sprake van versnippering. Dit heeft al lange tijd onze aandacht. Inmiddels ligt er in Nijmegen een goede basisstructuur als het gaat om zorg en ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet. Dit met als doel om zorg toegankelijk en passend te maken voor iedereen. We zijn continu bezig hier verbeteringen in aan te brengen. Daarnaast is inclusie een belangrijk uitgangspunt als het gaat om het versterken van de sociale basis. We blijven daarom werken aan fysieke en sociale toegankelijkheid van voorzieningen.

6.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Voorzieningen in de sociale basis zijn voor iedereen fysiek en sociaal toegankelijk, waaronder mensen met een beperking

De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in de toegankelijkheid van de gemeentelijke wijkcentra. De komende tijd breiden we dit uit naar andere panden.

- We doen onderzoek naar de toegankelijkheid van 20 gemeentelijke gebouwen binnen het taakveld Welzijn en doen op basis hiervan een financierings- en uitvoeringsvoorstel om de beoogde verbeteringen mogelijk te maken. (I)

De overgang van jeugd- naar volwassenenzorg verloopt soepel

We hebben veel signalen dat de overgang van jeugdhulp naar volwassenenzorg moeizaam verloopt. Wanneer een kind 18 wordt hebben ouders vaak geen idee van wat er dan op ze afkomt. Ze denken soms dat de zorg door blijft lopen. Wanneer er dan vanuit de Wmo-ondersteuning nodig is, is dit dan niet altijd dezelfde zorg.

- Om deze en andere knelpunten helder te krijgen verkennen we de mogelijkheid om een onderzoek te starten naar de knelpunten in de overgang van jeugd- naar volwassenenzorg bij kinderen met een langdurige, intensieve zorgbehoefte. (I)

6.2 Waar gaan we mee door?

Zorg en ondersteuning is passend en toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

- We vereenvoudigen de toegang tot zorg (Wmo en Jeugdwet) door meer maatwerk en flexibiliteit. (B)
- Naar aanleiding van de aanbevelingen van de Rekenkamer en de Ombudsman ontwikkelen we een Actieprogramma om de rechts- en informatiepositie van cliënten Wmo en Jeugdwet te versterken. (O)
- We verbeteren de online informatievoorziening over activiteiten, regelingen en diensten in het sociaal domein en in het bijzonder de informatievoorziening over het persoonsgebonden budget (PGB). (O)
- We doen het maximale om de continuïteit en beschikbaarheid van zorg en ondersteuning te waarborgen als gevolg van personeelstekorten (uitvoeringsagenda duurzame jeugdhulp en Wmo-begeleiding). (B)

- Door middel van het netwerk Sluitende Aanpak dragen we bij aan een betere kwaliteit van leven voor mensen met een psychische en/of sociale kwetsbaarheid. (O)
- We starten met een overgang naar twee aanbieders van hulpmiddelen voor meer keuzevrijheid. (B)
- We verbeteren de contracten met organisaties voor hulpmiddelen. Het gaat om tijdige verstrekking van adequate Wmo-voorzieningen en tijdige en goede reparatie en onderhoud. (B)
- We starten met een onafhankelijk cliëntonderzoek bij gebruikers van hulpmiddelen. (O)
- We richten het systeem van herindicatie bij de Wmo beter in, in samenwerking met ervaringsdeskundigen. (O)

Onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO) is toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

- We zetten in op het aanbieden van OCO via één loket. (O)
- We zetten in op meer cliëntondersteuning, zowel formeel als informeel met behulp van meer vrijwilligers. (O)

De inzet van ervaringsdeskundigheid is geborgd

- We blijven ervaringsdeskundigheid inzetten bij inkoop- en adviestrajecten van b.v. beschermd wonen, jeugdhulp, bij visietrajecten (zoals bij maatschappelijke opvang. (B)
- We starten met de inzet van ervaringsdeskundigheid bij de buurtteams Jeugd en gezin. (O)

7. Thema Vrije tijd

Vrije tijd is belangrijk voor iedereen. Het geeft plezier, ontspanning en de kans om anderen te ontmoeten. In Nijmegen vinden we het belangrijk dat activiteiten, zoals sport, spel en evenementen voor zoveel mogelijk Nijmegenaren toegankelijk zijn, waaronder mensen met een beperking. In onze Sport- en beweegnota van 2022 *Een Nimweegs hert veur sport en bewegen!* is inclusie daarom een centrale ambitie. Ook in het uitvoeringskader 2024 Bewegen Sporten Ontmoeten en Spelen (BOSS) is inclusie een belangrijk uitgangspunt. We kijken hierbij niet alleen naar fysieke drempels, maar ook naar sociale toegankelijkheid: mensen moeten zich welkom voelen en mee kunnen doen. Dit is een belangrijk thema binnen de hele vrijetijdssector. In 2025 is onderzoek gedaan naar sociale toegankelijkheid, wat ons helpt om beter te begrijpen wat inwoners ervaren en wat er nog ontbreekt. De komende periode gaan we aan de hand hiervan verdere stappen zetten.

7.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Vrijetijdsactiviteiten zijn sociaal toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

Sociale toegankelijkheid gaat over veel meer dan alleen drempels wegnemen. Het gaat erom dat iedereen zich welkom voelt, mee kan doen en zich onderdeel voelt van een groep. Hier is nog veel aandacht voor nodig.

- We verkennen daarom de mogelijkheid om een project op te starten vanuit aanbevelingen uit het onderzoek van de RPE 'It's takes two to tango' over sociale toegankelijk in vrijetijd domeinen zoals sport. (I)

Sportaccommodaties zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

Toegankelijke sportlocaties zijn essentieel om iedereen te laten sporten.

- We verkennen daarom de mogelijkheid om een onderzoek te doen naar de toegankelijkheid van sportaccommodaties. (O)

Evenementen zijn fysiek en sociaal toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

Steeds meer evenementenorganisatoren willen zich actief inzetten voor het inclusiever maken van hun evenement. Een succes wat we voortzetten is het schouwen van evenementen met ervaringsdeskundigen. De komende periode nemen we deze ontwikkeling als vertrekpunt om zowel de fysieke als sociale toegankelijkheid bij evenementen verder te verbeteren.

- We stellen een adviseur aan die organisatoren kan ondersteunen en concreet verder kan helpen met het inclusiever maken van hun evenement. (I)

We doen dit in samenwerking met grote evenementenorganisaties in de stad om ook andere vrijetijdssectoren te inspireren. Zo kan inclusie stap voor stap breder worden verankerd in de hele sector.

Er zijn voldoende openbare toegankelijke toiletten in de stad

Toegang tot een schoon en veilig openbaar toilet is voor iedereen belangrijk, maar voor mensen met een beperking is het vaak een voorwaarde om zonder zorgen op pad te gaan. Zonder goede toiletten blijven sommige inwoners thuis of mijden delen van de stad. Uit

onderzoek blijkt de beschikbaarheid en vindbaarheid van toiletten in de Nijmeegse binnenstad al jaren achterblijft. Ondanks eerdere initiatieven is de vooruitgang beperkt, en in de ranglijst van meest toiletvriendelijke steden eindigde Nijmegen op plaats 128.

- Daarom gaan we onderzoeken op welke manier de beschikbaarheid, vindbaarheid en/of toegankelijkheid van openbare en opengestelde toiletvoorzieningen in de binnenstad kan worden verbeterd. Bij het onderzoeken van mogelijke maatregelen, zal ook aandacht zijn voor de financiering en beheer. (I)
- Ook onderzoeken we de mogelijkheid voor het realiseren van een Changing Place toiletvoorziening in de stad. (I)

Groene sociale knooppunten BOSS zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen met elkaar kunnen spelen én dat senioren gebruik kunnen maken van de groene sociale knooppunten zijn zitgelegenheid en toegankelijkheid van (speel)plekken en speeltoestellen belangrijk. De gemeente heeft een Samenspeelakkoord getekend waarin in dit is opgenomen. Voor de uitwerking wordt er gewerkt met het concept en methodiek van de 'Samenspeelbril' (o.a. ontwikkeld door het SamenSpeelNetwerk) om speelplekken te beoordelen op zowel fysieke en sociale toegankelijkheid. Het doel is om ervoor te zorgen dat kinderen met en zonder beperking samen kunnen spelen, waarbij 100% welkom zijn centraal staat.

- We werken de ambitie van toegankelijke speelplekken voor kinderen met beperking verder uit, samen met ervaringsdeskundigen. (O)

7.2 Waar gaan we mee door?

Panden in de openbare ruimte zijn voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

- We blijven bedrijven met bezoekers financieel ondersteunen om hun panden toegankelijker te maken via de stimuleringsregeling toegankelijkheid. (O)

Culturele activiteiten en evenementen zijn voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

- We blijven evenementen schouwen met ervaringsdeskundigen. (O)
- We blijven de Cultuur Academy ondersteunen bij het aanbieden van scholingsaanbod over inclusie en het organiseren van de week van toegankelijkheid. (B)
- We blijven de Code Diversiteit & Inclusie toepassen bij het verstrekken van cultuursubsidies. (B)

Er is voldoende passend sport- en beweegaanbod

- We blijven drempels voor sport door vervoersproblemen verminderen door meer sport naar de mensen toe te brengen. Dit doen we onder andere door het inzetten van de Beweegbus. (B)

8. Thema Onderwijs en Ontwikkeling

De landelijke overheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt. Hiervoor is de werkagenda Route naar inclusief onderwijs 2035 opgesteld. Centraal staat dat elk kind en elke jongere dicht bij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang heeft tot een inclusieve leeromgeving, waarin de kinderen en jongeren met en zonder beperking zich samen kunnen ontwikkelen en samen leren en participeren.

In het Rijk van Nijmegen zetten we ons via de regionale agenda 'Inclusief onderwijs 2025-2028' in voor inclusiever onderwijs: onderwijs waarin ieder kind telt en actief kan meedoen. Elk kind is uniek en verdient een plek waar hij of zij zich welkom voelt, zich kan ontwikkelen en de ondersteuning krijgt die nodig is. School is een belangrijke omgeving waarin kinderen leren, groeien en hun veerkracht versterken. Daarom moet school een veilige plek zijn voor alle kinderen – ook voor wie extra ondersteuning nodig heeft. In Nijmegen werkt zowel het regulier als speciaal basisonderwijs aan inclusiever onderwijs voor kinderen met een beperking.

8.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Schoolgebouwen zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

Om kinderen met een beperking naar de reguliere (inclusieve) buurtschool te kunnen laten gaan, is toegankelijke huisvesting een basisvoorwaarde.

- In het toekomstig integraal Huisvestingsplan (IHP) zullen we uitwerken wat wij onder inclusief onderwijs verstaan. We zorgen voor een koppeling tussen onderwijsvisie, gebouwkwaliteit, duurzaamheid en toegankelijkheid. (I)
- We onderzoeken of we de toegankelijkheid van de schoolgebouwen als criterium mee kunnen nemen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP). En maken vervolgens een doorrekening van de kosten voor verbeteringen. (I)

8.2 Waar gaan we mee door?

Kinderen met een beperking gaan zoveel mogelijk naar reguliere scholen

We stimuleren de beweging naar minder speciaal onderwijs en meer ondersteuning in reguliere scholen. Hiervoor werken we samen met de lokale onderwijsorganisaties.

- Door uitvoering van de regionale agenda 'Inclusief onderwijs 2025-2028'. Dit doen we in afstemming met samenwerkingsverbanden over ondersteuning op reguliere scholen. (O)
- Vanuit jeugdhulp in school (Jeugdwet) hebben we aandacht voor jeugdigen met psychische problemen, stoornissen en/of psychosociale problemen. (B)
- We steunen radicale keuzes in het onderwijs, zoals het afschaffen van leerroute 6–7. Zodat meer dan 300 leerlingen terug naar regulier onderwijs gaan, waarbij de benodigde expertise meebeweegt. (O)
- We verkennen de mogelijkheid om één of meerdere scholen als eerste pilot te versterken richting volledige inclusie. (O)
- We kijken naar de nieuwe ondersteuningsplannen van samenwerkingsverbanden. Vooral op de invulling van basisondersteuning op scholen. En wie welke verantwoordelijkheid neemt (school, samenwerkingsverband, gemeente). (O)

- We verkennen voorbeelden van inclusief onderwijs in andere landen via studiereizen (gemeente en onderwijs). (O)
- We ondersteunen oudergroepen (van kinderen met een beperking) en kinderen zelf in hun inzet van ervaringsdeskundigheid. (O)

Kinderopvang en onderwijs sluiten op elkaar aan voor kinderen met een beperking

We vinden het belangrijk dat alle kinderen, ongeacht ondersteuningsbehoefte, samen kunnen spelen en leren in de reguliere Voorschoolse Educatie Inclusie.

- We zetten Ambulant Pedagogisch Medewerkers (APM) in Voorschoolse Educatie. (O)
- We verkennen de mogelijkheid van een pilot met Voorschoolse Educatie door VE-plus groep binnen reguliere kinderopvang. (O)

Kinderen met zeer intensieve ondersteuningsbehoefte hebben een passend ontwikkelaanbod

Voor de kinderen met een zeer intensieve ondersteuningsbehoefte is de afstemming tussen zorg en onderwijs een belangrijke voorwaarde voor deelname aan het onderwijs.

- We intensiveren brede samenwerking tussen zorg en onderwijs. (O)

CONCEPT

9. Thema Werk en Inkomen

Binnen het thema Werk en Inkomen gaat het om 3 onderdelen: een inclusieve arbeidsmarkt, participatie en financiële bestaanszekerheid.

Mensen met een beperking moeten de mogelijkheid hebben om in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Met werk waar ze zelf voor kiezen, net als ieder ander. Hierbij moeten zowel de werkgevers als de werkomgeving toegankelijk en inclusief zijn voor mensen met een beperking. In de regio Rijk van Nijmegen werken we aan een inclusieve arbeidsmarkt waar iedereen naar vermogen kan meedoen (beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie "Klaar voor nieuwe kansen!"). Het regionaal WerkBedrijf Rijk van Nijmegen heeft de opdracht om passende, waar nodig aangepaste en inclusieve werkplekken voor mensen met een arbeidsbeperking te (helpen) creëren.

Voor mensen voor wie betaald werk (nog) niet mogelijk blijkt, is werk en participatie op een andere basis van belang. Voor zingeving, ontwikkeling, sociale contacten/netwerk, benutten en erkenning van talenten, mentale en fysieke gezondheid. Hiervoor benutten we de mogelijkheden van het programma Participatiewet in balans. Dit heeft als doel de wet en uitvoering beter af te stemmen op de individuele situatie van mensen.

Mensen met een beperking mogen geen financiële nadelen ondervinden als gevolg van hun beperking. In onze visie en het uitvoeringsprogramma Financiële Bestaanszekerheid bieden we daarom steeds meer mogelijkheden om passende hulp te bieden als de basis niet toereikend is (maatwerk). Zodat iedereen, ook mensen met een beperking die vaak veel extra (zorg)kosten hebben, kunnen rondkomen en gelijkwaardig mee kunnen doen in de samenleving.

Binnen het thema Werk en Inkomen zijn er geen nieuwe activiteiten die we gaan oppakken.

9.1 Waar gaan we mee door?

De arbeidsmarkt is toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

- We creëren aangepaste/passende en inclusieve werkplekken voor mensen met een arbeidsbeperking. (B)
- We kijken niet alleen naar (start)kwalificaties maar vooral ook naar kwaliteiten en naar kracht en we stimuleren eigen regie bij inwoners over wat 'zinvol werk' is. (B)
- We maken flexibele trajecten mogelijk en benutten daarbij de mogelijkheid van simpel switchen. (B)
- We maken beschut werk toegankelijker en gemakkelijker te realiseren. (O)
- We evalueren de inzet van ervaringsdeskundigheid bij het Werkbedrijf. (O)
- We verkennen hoe we het Inclusief Ondernemers Netwerk en het Regionaal Beraad kunnen benutten. (O)

Mensen met een beperking kunnen zoveel als mogelijk kunnen participeren

- We creëren ruimte voor eigen ideeën om vanuit een uitkering te gaan werken (bij onder andere professionals, regisseurs Werkbedrijf, UWV). (O)
- We benutten de kansen van maatschappelijke participatie in de 'Participatiewet in Balans'. (O)

- We zetten meer in op de waarde van levenservaring en ervaringskennis naast reguliere opleidingen. (O)

Processen binnen het domein van werk en inkomen zijn toegankelijk

- We werken aan stressreductie door processen van de gemeente (Inkomen) en het Werkbedrijf te vereenvoudigen. (B)

Mensen met een beperking ondervinden geen financiële nadelen als gevolg van hun beperking

- We voorkomen dat regelingen elkaar tegenwerken (B)
- We zorgen samen met het Rijk voor meer inkomenszekerheid bij overgang van uitkering naar werk. (B)
- We voeren met de VNG een lobby richting Rijksoverheid over inkomenszekerheid. (B)
- We werken toe naar een maatschappelijk meedoen budget, en benutten dit om de financiële ondersteuning van mensen met een beperking te verbeteren. (O)
- We gaan door met de inzet van ervaringsdeskundigheid bij schuldhulpverlening. (B)

Organisaties binnen het domein van werk en inkomen werken goed met elkaar samen

- We maken rollen en verantwoordelijkheden tussen gemeente, UWV, Werkbedrijf en werkgevers duidelijker. (O)
- We versterken samenwerking tussen verschillende wetten (Participatiewet, Wmo) en organisaties en ontwikkelen samen met onderwijs, werkgevers en Werkbedrijf bovenwettelijk/preventief beleid, gericht op jongeren en kwetsbare doelgroepen. (O)

10. Thema Mobiliteit

Mobiliteit is een belangrijke voorwaarde om gelijkwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Je zelfstandig kunnen vervoeren en verplaatsen vraagt om toegankelijke voorzieningen en/of hulpmiddelen. Het openbaar vervoer is (nog) niet voor iedereen een passende oplossing om zich veilig en zonder belemmeringen te verplaatsen. Dit vraagt nog aandacht in de OV-keten op verschillende gebieden. Vanuit onze visie 'Bereikbaar en Verbonden, Visie op de toekomst van openbaar vervoer in Nijmegen 2025-2040' gaan we hier de komende jaren aan werken.

Daarnaast is goed aanvullend vervoer (vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning) essentieel voor inwoners met een beperking om zelfstandig te kunnen leven. Daarvoor zijn er een aantal aandachtspunten waar we mee aan de slag gaan.

10.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Er zijn voldoende passende gehandicaptenparkeerplaatsen

Passende parkeerplekken in de stad zijn essentieel voor mensen met beperkte mobiliteit om zich gelijk als anderen te kunnen verplaatsen.

We zorgen dan ook voor voldoende en passende gehandicaptenparkeerplaatsen.

- Dit gaan we doen door het ontwikkelen van beleid door met ervaringsdeskundigen een onderzoek te doen naar hoeveel gehandicaptenparkeerplaatsen er in welke wijk gewenst is. (I)
- En daarbij de nieuwe normen (maten) uit het Handboek Nijmegen Toegankelijk toe te passen. (O)

10.2 Waar gaan we mee door?

Het openbaar vervoer is toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

- We blijven aandacht houden voor een zo toegankelijk mogelijk busstation (centraal station). (O)
- We lobbyen naar de provincie en Breng voor betere toegankelijkheid. (O)
- We inventariseren de toegankelijkheid van bushaltes en maken een bijbehorend verbeterplan. (B)
- We verbeteren de looproutes naar bushaltes, inclusief geleidelijnen. (B)
- We richten tijdelijke ov-haltes in bij evenementen. (O)

Het aanvullend vervoer is van voldoende kwaliteit en voor iedereen, waaronder mensen met beperking

- We blijven werken aan aanvullend vervoer dat van voldoende kwaliteit is en voor iedereen beschikbaar. (B)
- We blijven werken aan aanvullend vervoer dat van voldoende kwaliteit is en voor iedereen beschikbaar. (B)
- We blijven maatwerk aanbieden aan mensen als het gaat om aanvullend vervoer. (B)
- We gaan ervoor zorgen dat busjes van AVAN het centrum in kunnen. (O)
- We maken het aanvullend vervoer fijnmaziger, zodat het meer in de wijk beschikbaar is b.v. met vrijwilligers via uitvoering van de OV-visie. (O)
- We monitoren met AVAN en partners de beperkte km-budgetten en tijden. (B)

11. Thema Gemeente als organisatie

Als gemeente Nijmegen zetten we ons niet alleen in voor inwoners met een beperking, maar we willen ook zelf een organisatie zijn waar mensen met een beperking zich welkom voelen en mee kunnen doen. Dat betekent dat we als gemeente moeten blijven investeren in toegankelijke dienstverlening en een inclusieve werkcultuur binnen de organisatie, waarin diversiteit en ervaringskennis worden gezien als een waardevolle kracht. De afgelopen jaren zijn er al belangrijke stappen gezet, zoals het toegankelijker maken van websites en apps, de balies in de stadswinkel en het stemmen tijdens de verkiezingen. We gaan door met het versterken van wat werkt, voeren door waar nodig én onderzoeken nieuwe mogelijkheden om de organisatie inclusiever te maken.

11.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

De gemeente Nijmegen is een inclusieve werkgever, waarin iedereen, met of zonder beperking, gelijke kansen heeft om in te stromen, zich te ontwikkelen en duurzaam inzetbaar te blijven

Om een inclusieve werkgever te zijn waar iedereen gelijke kansen heeft, willen we beter begrijpen wat medewerkers met een beperking nodig hebben. Sociale toegankelijkheid, zoals passende voorzieningen voor neuro divergente collega's, vraagt daarbij extra aandacht.

- Daarom zetten we in op ervaringsdeskundigheid binnen de organisatie om de behoefte op te halen en organiseren we bewustwordingssessies, onder andere tijdens de Week van Toegankelijkheid. (I)
- We actualiseren het interne inclusie en diversiteitsbeleid, waarin we onder andere onze werving- en selectieprocessen verder professionaliseren. (O)
- Daarbij leren we via het leernetwerk Inclusie Nijmegen (IN) van andere organisaties hoe we onze werkomgeving toegankelijker kunnen maken. (O)

Ervaringsdeskundigheid is geborgd binnen de processen van de gemeente Nijmegen

Binnen de gemeente Nijmegen wordt steeds vaker gebruikgemaakt van ervaringsdeskundigheid en wordt ervaringskennis steeds beter benut, maar de inzet hiervan gebeurt nu nog op verschillende manieren. Daarom is het nodig om als organisatie duidelijke richtlijnen en afspraken te ontwikkelen. Deze helpen bij het bepalen wanneer, hoe en onder welke voorwaarden we ervaringsdeskundigen inzetten en hoe we hen passend ondersteunen en waarderen. Zo zorgen we dat ervaringsdeskundigheid een vaste, gelijkwaardige plek krijgt binnen onze processen.

- We doen onderzoek naar hoe we als organisatie ervaringsdeskundigheid willen inzetten. (I)
- Ook doen we als pilotgemeente mee aan LVB in de gemeente. (O)

Onze websites en apps zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

Alle inwoners moeten informatie van de gemeente kunnen begrijpen en weten waar ze terecht kunnen met vragen. We zien nog verbeteringen als het gaat om digitale toegankelijkheid.

- We voegen daarom een extra training toe over digitale toegankelijkheid aan het online leerplatform en onderzoeken de relatie met 'mijn ontwikkelplan'. (I)

- Ook zetten we in op het aanbod van fysieke trainingen over toegankelijke digitale documenten aan medewerkers van de gemeente Nijmegen. (I)

Informatie over de toegankelijkheid van gemeentelijke panden is volledig, actueel en gemakkelijk toegankelijk voor inwoners

Hoewel de afgelopen jaren veel is gedaan om gemeentelijke panden toegankelijker te maken, is de informatie hierover nog niet altijd beschikbaar, volledig of actueel.

- We brengen daarom de toegankelijkheid van onze panden eenduidig in kaart en zorgen dat deze informatie makkelijk vindbaar is, zodat inwoners met een beperking vooraf goed kunnen inschatten of een locatie toegankelijk is. (I)

11.2 Waar gaan we mee door?

De gemeente Nijmegen is een inclusieve werkgever, waarin iedereen, met of zonder beperking, gelijke kansen heeft om in te stromen, zich te ontwikkelen en duurzaam inzetbaar te blijven

- We verkennen de mogelijkheid om een verdieping van het stadhuis in te richten als stille (prikkelarme) werkomgeving. (O)

Onze websites, apps en documenten zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

- We voeren WCAG-audits en periodiek gebruikersonderzoek uit naar de gebruiksvriendelijkheid van onze websites. (B)
- We gaan door met het panel testen digitale toegankelijkheid met ervaringsdeskundigen. (B)

Gemeentelijke locaties zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking

- We doen een pilot met een extra toegankelijke balie in de stadwinkel. (B)
- We zetten de Hidden Disabilities Sunflower methode in bij de Stadswinkel voor mensen met een onzichtbare beperking. (B)

De verkiezingen zijn voor iedereen toegankelijk, waaronder mensen met een beperking

- We blijven werken aan toegankelijke stemlocaties tijdens de verkiezingen in samenwerking met ervaringsdeskundigen. (B)

12. Uitvoering & organisatie

De uitvoering van deze nieuwe inclusie-agenda VN Verdrag vraagt een andere organisatie dan afgelopen periode. Er is toen veel ingezet op zowel interne als externe bewustwording, met diverse conferenties en samenwerking met de stad en ervaringsdeskundigen. Daar is veel aandacht, budget en inzet naartoe gegaan en daar was ook de organisatie op ingericht. We werkten toen samen in een projectgroep met vertegenwoordiging uit de Nijmeegse Coalitie voor Inclusie, Zelfregiecentrum Nijmegen (ZRCN) en Ixta Noa. Dit om goed recht te doen aan het motto 'Niet over ons, zonder ons'. Dit op basis van gelijkwaardigheid met een belangrijke rol voor de onafhankelijke projectleider.

We gaan nu naar een andere fase, meer gericht op regie en borging intern, om inclusie en toegankelijkheid te integreren in alle beleidsvelden. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de agenda komt primair te liggen bij de gemeente en maatschappelijke organisaties. De rol van de belangenbehartigers en ervaringsdeskundigen in de organisatie is adviseren over de uitvoering en monitoren van de voortgang. Om zo het perspectief van mensen met een beperking in de uitvoering van de agenda in te brengen en te bewaken. Het motto 'niet over ons, zonder ons' blijft hierin leidend. Ervaringsdeskundigen hebben daarnaast een belangrijke rol in de uitvoering van de agenda: uitgangspunt is dat dit zoveel mogelijk gebeurt in samenwerking met of door ervaringsdeskundigen.

De organisatie van de uitvoeringsagenda ziet er dan als volgt uit:

- Voor de coördinatie van de uitvoering stellen we een coördinator aan die onder aansturing van de beleidsadviseur inclusie aan de slag gaat met de verschillende actiepunten. Deze coördinator krijgt de opdracht om inclusie/toegankelijkheid verder te borgen in de gemeentelijke organisatie. Dit in verbinding met partners en ervaringsdeskundigen.
- We gaan intern werken met een kerngroep Inclusie VN-verdrag Handicap. Hierin zitten de beleidsadviseur inclusie, de uitvoeringscoördinator(en) en interne ambassadeurs van afdelingen of programma's (b.v. openbare ruimte, wonen, sport, onderwijs). De rol van de ambassadeurs is het aanjagen/stimuleren /verbinden/borgen van inclusie en toegankelijkheid in beleid en uitvoering.
- We willen gaan werken met een platform Inclusie VN-verdrag Handicap met vertegenwoordiging van ervaringsdeskundigen vanuit verschillende organisaties. We denken hierbij aan het Zelfregiecentrum, Ixta Noa, Kentering, LFB STERKplaats Nijmegen en MEE. De rol/verantwoordelijkheid van het platform is onder andere adviseren over de uitvoering van de Inclusie Agenda VN-verdrag Handicap Nijmegen. Dit door inbreng vanuit de praktijk in Nijmegen.
- Er komt een overkoepelende samenwerkingsstructuur die de verschillende groepen/platforms met elkaar verbindt, om tot een gezamenlijk gedragen uitvoering van de agenda te komen. Deze zullen we op basis van gelijkwaardigheid gezamenlijk vormgeven.

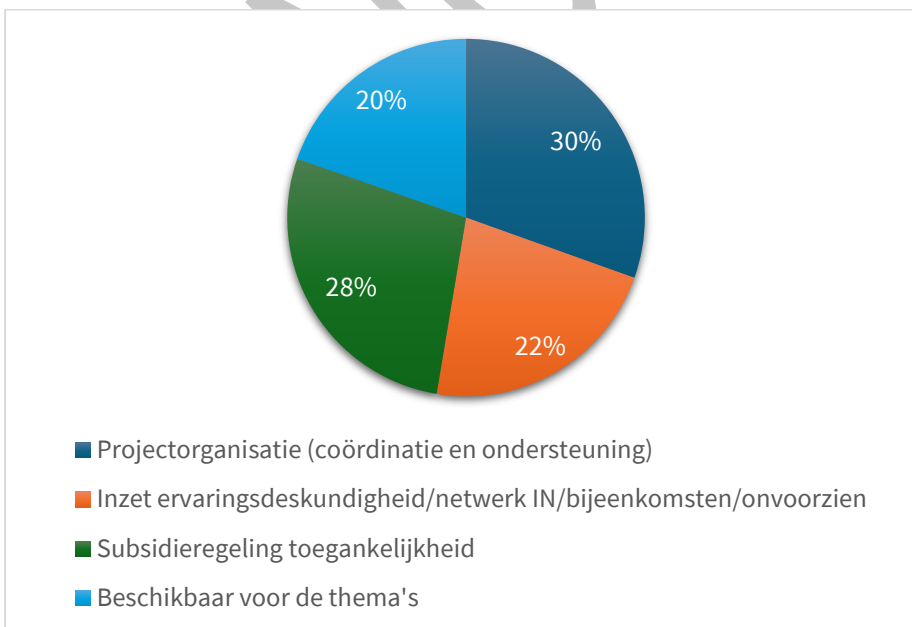
13. Financiën

Ons doel is dat inclusie en toegankelijkheid onderdeel worden van de reguliere beleidsprogramma's en dus ook van de reguliere begroting. Dit is ook al steeds meer het geval, bijvoorbeeld binnen de domeinen Dienstverlening, Werk en Inkomen en Zorg. Een belangrijk doel voor de komende periode is om niet alleen kennis te borgen in de organisatie, maar ook om (financiële) verantwoordelijkheid daar neer te leggen waar die thuishoort. Dit vraagt binnen afdelingen om prioritering, zowel qua middelen als qua (beleids)capaciteit.

Voor de Uitvoeringsagenda VN Verdrag Handicap is binnen het programma Welzijn Wijkontwikkeling en Zorg (WWZ) een jaarlijks budget beschikbaar van € 342.229. Dit is gelieerd aan het begrotingsdoel 8.4 'Inwoners van Nijmegen kunnen (vrij) zichzelf zijn en worden hierin geaccepteerd'. Daarnaast is er in 2026 budget voor de stimuleringsregeling toegankelijkheid. Vanaf 2027 financieren we de stimuleringsregeling uit het budget voor het VN-verdrag. Om deze overgang mogelijk te maken, gaan we hiervoor bij de 2e Voortgangsmonitor 2026 aan de Raad een voorstel doen voor een budgetoverheveling vanuit 2026 naar de jaren 2027-2029.

Stadsbegroting	2026	2027	2028	2029
Inclusie VN-verdrag	€ 342.229	€ 342.229	€ 342.229	€ 342.229
Stimuleringsregeling toegankelijkheid	€ 101.646	(uit VN-verdrag)	(uit VN-verdrag)	(uit VN-verdrag)

Deze budgetten zetten we globaal als volgt in:

Binnen de thema's zetten we middelen in voor:

- Onderzoeken om in beeld te brengen hoe het staat met de toegankelijkheid van gebouwen (sport, scholen, welzijn). Dit bij voorkeur als cofinanciering.
- Het stimuleren van sociale toegankelijkheid;

- Waar nodig (tijdelijk en in de vorm van cofinanciering) bij te dragen aan implementatie van beleid b.v. het Handboek Nijmegen Toegankelijk en het stimuleren van inclusieve evenementen;
- Het verbeteren van de informatievoorziening over toegankelijkheid;
- De financiering van inclusieve speelplekken (BOSS) en toegankelijke openbare toiletten.

CONCEPT

14. Evaluatie en monitoring

Om te zorgen dat we de activiteiten uit deze uitvoeringsagenda 2026–2029 realiseren, volgen we de uitvoering van dit plan systematisch. Monitoring geeft ons inzicht in de voortgang en resultaten van de activiteiten in deze agenda. Het maakt zichtbaar wat werkt, waar verbetering nodig is en hoe we moeten bijsturen.

De jaarlijkse verantwoording aan de Raad vindt plaats via de P&C cyclus programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg. Daarnaast stellen we in 2028 een deelmonitor op als het gaat om mensen met een beperking, die we ter informatie aan de Raad aanbieden. Hierin is naast onderzoek- en monitorgegevens, aandacht voor de kwalitatieve en kwantitatieve voortgang van de maatregelen uit deze agenda.

CONCEPT

15. Bijlage 1: Overzicht doelen en activiteiten

Hieronder zijn voor de overkoepelende principes en thema's, doelen met bijbehorende activiteiten uitgewerkt. Het gaat om de activiteiten die zich in de initiatief of ontwikkelfase bevinden en waar we extra op gaan inzetten. Per activiteit is de verantwoordelijke afdeling, betrokken afdelingen en/of partners, financiering en de periode weergegeven. Deze activiteiten zullen verder worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan.

Overkoepelende principes						
Doel	Activiteit	Fase	Verantwoordelijke afdeling (trekker)	Betrokken afdeling(en) en (externe) partner(s)	Financiering uit Inclusie-budget	Periode
1. Inzet van ervaringsdeskundigheid is geborgd en goed georganiseerd in alle relevante domeinen	We evalueren de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid zodat we leren van de opgedane ervaringen en de inzet ervan gericht verder door kunnen ontwikkelen.	Ontwikkelfase	MO Team Inclusie	Relevante afdelingen en organisaties in de stad (b.v. Werkbedrijf)	Ja	2027-2029
	We organiseren uitwisseling rond de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid met als doel van elkaar te leren en elkaar te inspireren. We benutten hiervoor het netwerk IN.	Initiatieffase	MO Team Inclusie	Netwerk IN, relevante afdelingen en organisaties in de stad (b.v. Werkbedrijf)	Ja	2027-2029
	We geven opdracht aan ZRCN om de inzet van ervaringsdeskundigheid te blijven coördineren, dit in actieve samenwerking met Ixta Noa, MEE en de Kentering, LFB STERKplaats Nijmegen voor een brede inzet.	Ontwikkelfase	MO Team Inclusie		Ja	2026 - 2029

2. Kennis over inclusie en toegankelijkheid is geborgd in de gemeentelijke organisatie	We organiseren een implementatietraject over hoe invulling te geven aan de KAN-bepaling in de subsidieverordening mbt inclusie en toegankelijkheid.	Initiatieffase	MO Team Inclusie	MO breed		2027
	We implementeren toegankelijkheidsrichtlijnen voor gemeentelijke bijeenkomsten aan de hand van uitkomsten van een pilot.	Ontwikkelfase	MO Team Inclusie	Gemeentebreed		2026-2027
3. 'Universeel ontwerpen' (design-for-all) is binnen alle relevante domeinen de basis voor het verbeteren van fysieke en sociale toegankelijkheid	We onderzoeken of en hoe de nieuwe NEN-normen als standaard kunnen gaan hanteren.	Initiatieffase	MO Team Inclusie	ST, SB, SR, VSA		2027-2029

Thuis (wonen en buurt)

Doel	Activiteit	Fase	Verantwoordelijke afdeling (trekker)	Betrokken afdeling(en) en (externe) partner(s)	Financiering uit Inclusie-budget	Periode
Er is structurele aandacht voor toegankelijkheid in de openbare ruimte	We implementeren het (geactualiseerde) Handboek Nijmegen Toegankelijk.	Initiatieffase	Stadsontwikkeling	Stadsrealisatie Stadsbeheer MO Team Inclusie	Ja	2026-2029
	We zorgen voor structurele aandacht voor toegankelijkheid bij gebiedsontwikkelingen en de omgevingsvisie en nemen de lessen van het Stationsgebied hierbij mee.	Initiatieffase	Stadsontwikkeling	Stadsrealisatie MO Team Inclusie		2026-2029

Welzijn, Ondersteuning en Zorg						
Doel	Activiteit	Fase	Verantwoordelijke afdeling (trekker)	Betrokken afdeling(en) en (externe) partner(s)	Financiering uit Inclusie-budget	Periode
Voorzieningen in de sociale basis zijn voor iedereen fysiek en sociaal toegankelijk, waaronder mensen met een beperking	We doen onderzoek naar de toegankelijkheid van 20 gemeentelijke gebouwen binnen het taakveld Welzijn en doen op basis hiervan een financierings- en uitvoeringsvoorstel om de beoogde verbeteringen mogelijk te maken.	Initiatieffase	MO Team Inclusie VSA Vastgoed		Ja	2028
De overgang van jeugd- naar volwassenenzorg verloopt soepel	We verkennen de mogelijkheid om een onderzoek te starten naar de knelpunten in de overgang van jeugd- naar volwassenenzorg bij kinderen met een beperking met een langdurige zorgbehoefte.	Initiatieffase	MO Team Inclusie	MO Jeugd en Team Volwassenen	Ja	2027

Vrije tijd						
Doel	Activiteit	Fase	Verantwoordelijke afdeling (trekker)	Betrokken afdeling(en) en (externe) partner(s)	Financiering uit Inclusie-budget	Periode
Vrijtijdsactiviteiten zijn sociaal toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking	We verkennen de mogelijkheid om een project op te starten vanuit aanbevelingen uit het onderzoek van de RPE 'It's takes two to tango' over sociale toegankelijk in vrijetijd domeinen zoals sport.	Initiatieffase	MO, Team Inclusie	VSA (Sport)	Ja	2027
Sportaccommodaties zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking	We verkennen de mogelijkheid om een onderzoek te doen naar de toegankelijkheid van sportaccommodaties.	Ontwikkelfase	VSA (Sport) MO, Team Inclusie		Ja	2028

Evenementen zijn fysiek en sociaal toegankelijk voor iedereen, waar- onder mensen met een beperking	We ondersteunen evenementenorganisaties bij het inclusiever maken van hun evenement door het aanstellen van een adviseur.	Initiatieffase	ST, Economie (Evenementen)	MO, team Inclusie	Ja	2027-2028
Er zijn voldoende openbare toegankelijke toiletten in de stad	We onderzoeken op welke manier de beschikbaarheid, vindbaarheid en/of toegankelijkheid van openbare en opengestelde toiletvoorzieningen in de binnenstad kan worden verbeterd. Bij het onderzoeken van mogelijke maatregelen, zal ook aandacht zijn voor de financiering en beheer.	Initiatieffase	ST MO, Inclusie	SB	Ja	2027-2029
	We onderzoeken we de mogelijkheid voor het realiseren van een Changing Place toiletvoorziening in de stad.	Initiatieffase	MO, Inclusie	SB	Ja	2028-2029
Groene sociale knooppunten BOSS zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking	We werken de ambitie van toegankelijke speelplekken voor kinderen met beperking verder uit, samen met ervaringsdeskundigen	Ontwikkelfase	MO, team gezondheid	SB, VSA (Sport)	Ja	2026

Onderwijs en Ontwikkeling

Doel	Activiteit	Fase	Verantwoordelijke afdeling (trekker)	Betrokken afdeling(en) en (externe) partner(s)	Financiering uit Inclusie-budget	Periode
Schoolgebouwen zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking	In het toekomstig integraal Huisvestingsplan (IHP) zullen we uitwerken wat wij onder inclusief onderwijs verstaan. En zorgen voor	Initiatieffase	MO, Jeugd en Gezin	MO, Inclusie		2028

	een koppeling tussen onderwijsvisie, gebouwkwaliteit, duurzaamheid en toegankelijkheid					
	We onderzoeken of we de toegankelijkheid van de schoolgebouwen als criterium kunnen meenemen in het IHP. En maken vervolgens een doorrekening van de kosten voor verbeteringen.	Initiatiefase	MO, Jeugd en Gezin	MO, Inclusie	Ja	2027

Mobiliteit

Doel	Activiteit	Fase	Verantwoordelijke afdeling (trekker)	Betrokken afdeling(en) en (externe) partner(s)	Financiering uit Inclusie-budget	Periode
Er zijn voldoende passende gehandicaptenparkeerplaatsen	We ontwikkelen beleid door met ervaringsdeskundigen een onderzoek te doen naar hoeveel gehandicaptenparkeerplaatsen er in welke wijk gewenst zijn.	Initiatiefase	ST, Mobiliteit	MO, Inclusie	Pm	pm
	We passen de nieuwe normen (maten) uit het geactualiseerde Handboek Nijmegen Toegankelijk toe.	Ontwikkelfase	ST, Mobiliteit	Stadsbeheer	Pm	pm

Gemeente als organisatie

Doel	Activiteit	Fase	Verantwoordelijke afdeling (trekker)	Betrokken afdeling(en) en (externe) partner(s)	Financiering uit inclusie-budget	Periode
De gemeente Nijmegen is een inclusieve werkgever, waarin iedereen, met of zonder beperking, gelijke kansen heeft om in te stromen, zich te ontwikkelen en duurzaam inzetbaar te blijven.	We nemen deel aan de stuurgroep en de projectgroep van het Leernetwerk Inclusie Nijmegen 'IN', samen met grote organisaties uit Nijmegen	Ontwikkelfase	MO, Inclusie	Personeel, Informatie en Facilitair (PIF), P&O Advies	Ja	2026-2027
	We actualiseren het interne inclusie en diversiteitsbeleid, waarin we onder andere onze werving- en selectieprocessen verder professionaliseren.	Ontwikkelfase	PIF, P&O Advies			2026-2027
	We zetten interne ervaringsdeskundigheid op om de behoefte van mensen met een beperking binnen de organisatie op te halen.	Initiatieffase	MO Inclusie	PIF, P&O Advies	Pm	2026-2027
	We organiseren bewustwordingssessie(s) (tijdens week van toegankelijkheid) om collega's bewust te maken van 'blinde vlekken' (bijvoorbeeld in spelvorm)	Initiatieffase	MO, Inclusie	PIF, P&O Advies	Ja	2026-2029
Ervaringsdeskundigheid is geborgd binnen de processen van de gemeente Nijmegen	We doen onderzoek naar hoe we als organisatie ervaringsdeskundigheid willen inzetten	Initiatieffase	MO, Inclusie	Publiekszaken, Dienstverlening		2026
	We doen als pilotgemeente mee aan LVB in de gemeente	Ontwikkelfase	MO, Inclusie	Publiekszaken, Dienstverlening		2026

Onze websites, apps en documenten zijn toegankelijk voor iedereen, waaronder mensen met een beperking	We nemen een online basistraining over Digitale Toegankelijkheid op in StudyTube (online leeromgeving) en onderzoeken de relatie met mijn ontwikkelplan	Initiatieffase	MO, Inclusie	Veiligheid, Juridische zaken en Bestuursondersteuning (VJB), Communicatie PIF, P&O Advies		2026
	We geven fysieke trainingen aan medewerkers over digitale toegankelijke documenten	Initiatieffase	VJB, Communicatie	MO, Inclusie		2027-2028
Informatie over de toegankelijkheid van gemeentelijke panden is volledig, actueel en gemakkelijk toegankelijk voor inwoners	We nemen informatie op over de toegankelijkheid van gemeentelijke panden op één centrale plek, bijvoorbeeld in de app Ongehinderd.	Initiatieffase	MO, Inclusie	VSA	Ja	2028